

שגרת חיינו, אם אפשר לקרוא לכך, נמשכה חדשים אחדים עד שבאחד הימים שבין יום כיפור לסוכות, ניתנה הוראה לכל העצירים להתייצב בשעות הערב למסדר - עיתוי בלתי שגרתי למסדרים וזה כשלעצמו סיבה טובה ליצירת אווירה של חרדה מהבלתי ידוע. חרדה זו הייתה לחם חוקנו בכל פעם שנשתנה דבר מה מסדר היום הרגיל; מעבר למקום עבודה חדש שלא ידעת מה מצפה שם או משהו יסודי יותר, כמו פקודת מעבר למחנה אחר, אשר יכולה להתפרש כקביעת גורל - הרי איש לא יכול היה לחזות לאן יוביל הצעד הבא. לא חלף זמן רב ושמועה עברה מפה לאוזן שלא מדובר ב- *Appell* סתם, אלא בסלקציה אמיתית ומשמעות הדבר הייתה ברורה לכולנו. המחנה רחש תכונה רבה וכל אחד חיפש אמצעי כדי להיראות במיטבו ולמנוע את הגרוע מכל. דאגתי הייתה נתונה כמובן לאבא; הוא שממיו לא הייתה לו נטייה להשמין, איבד כאן משקל כמו כולם, ואף על פי שהיה בריא בגופו וחזק יותר ממני, מי יודע איזה משמעות תהיה לגילו המתקדם או לשערותיו המאפירות?! אמנם היה לאחר גילוח הבוקר השגרתי, שכנעתי אותו להתגלח מחדש ועזרתי לסלק את אחרוני הזיפים הלבנים בכל מקום שנשארו. ללא הועיל.

עמדנו ערומים בתור ארוך, אבא כרגיל לפני והתקדמנו במהירות מבהילה לעבר קצה המרוחק של האולם. שם עמדו שני קציני אס-אס, אשר בחנו בקפידה כל אסיר לפי תורו וראיתי אחד מהם רושם את מספרו של אבא וידעתי שחרץ באותה שניה את גורלו. אימרה ובני משפחתו נהנו הפעם מנדיבותו של הגורל וניצלו כולם. אבא שלו היה בעל גוף ולמרות שגם הוא איבד לא מעט ממשקלו, עדיין היה בו כנראה כדי להיראות כשיר לעבודה. את הרשומים - למעשה הנידונים - לא טרחו להפריד מיד מהשאר או להעביר אותם למקום אחר, הם הרי ידעו שמהצבת הזאת אין כל אפשרות להימלט.

חזרנו לבלוק לשינת לילה כאילו כלום לא קרה, כאילו שום דבר אינו סופי עדיין. לא ישנו הרבה אותו לילה, שכבנו שנינו שקועים במחשבות ולא העזנו לדבר על המשפחה שהתרסקה וגם לא על עצמנו. ואולי דיברנו, אפילו הרבה והכל חבוי אי שם בזיכרון יחד עם השיחות שהתקיימו או לא התקיימו בינינו במשך חמשת החודשים הארוכים שהיינו צמודים זה אל זה. מכל מקום אבא לא ניסה להדריך אותי לבאות, לא השאיר צוואת חיים. למחרת היום כשהגיע שעתם של הנרשמים להתייצב במקום הריכוז, חיבק אותי בחוזקה ופרץ בבכי מר - אבא שלי! במעמד זה, הקשה מכל היה לראות אותו כך, מעורטל לפתע מכל כבוד עצמי של אב ומזיל דמעות כמוני. נפרדנו לשלום ומאותו רגע לא ראיתי אותו יותר.

סיפרו לי מאוחר יותר, כי האחים ווילינגר ערכו מגבית לקניית בקבוק משקה, לשחד בו את האס-אס הממונה על המשלוח ולשנות את גזר הדין, אבל הדבר לא עלה בידם כי לא הצליחו להגיע לכמות הסיגריות הדרושה לשם כך. אין לי סיבה לפקפק באמיתות הסיפור הלא רגיל, אם כי הדבר הגיע אלי ממקור שלא היה מעורב בו. שניים מן האחים ווילינגר היו בעבר חברים של צוסי ואמי וזאת יכולה הייתה להיות סיבה טובה למאמץ להציל אותו וגם העובדה שאבא נחשב לאחד המכובדים שבין אנשי סאטמר ששהו במחנה. ואולי היו אלה סתם אנשים טובים.

חשבתי שיזדרזו להעביר אותו ישר לבירקנאו או אולי למחנה אחר, ולא. למחרת הצביע מישהו על אחד המבנים הסמוכים שהיה מאוכלס צוענים, ואמר שכל הנידונים נמצאים שם - עוד יום, עוד יומיים של חיים בצל הידיעה הברורה. הסתובבתי ליד בלוק זה ככל שניתן היה, בתקווה לראות אותו מציץ אולי מאחד החלונות, אבל ניסיונות אלה לא העלו דבר. ויום אחד הבלוק נמצא ריק מאנשים, הצוענים והרשומים נעלמו כולם. ונותרתי לבד.

